

**MÚSICA DE
CAMBRA**

4 D'OCTUBRE
SALA 2 ORIOL MARTORELL

**QUARTET
CASALS**

**XOSTAKÓVITX:
QUARTETS 4 i 5**

PROGRAMA DE MÀ

DMITRI XOSTAKÓVITX

(Sant Petersburg 1906 – Moscou 1975)

QUARTET DE CORDA N. 4 EN RE MAJOR, OP. 83

(1949) – 25'

Allegretto

Andantino

Allegretto

Allegretto

PAUSA 15'

DMITRI XOSTAKÓVITX

QUARTET DE CORDA N. 5 EN SI B MAJOR, OP. 92

(1952) – 30'

Allegro non troppo –

Andante – Andantino – Andante – Andantino – Andante –

Moderato – Allegretto – Andante

QUARTET CASALS

Vera Martínez, violí

Abel Tomàs, violí

Jonathan Brown, viola

Arnau Tomàs, violoncel

COMENTARI

per **Berta Coll i Bosch**

Dmitri Xostakóvitx és presentat sovint com un compositor que menava una doble vida. Davant les pressions artístiques del règim soviètic, va compondre algunes obres afins al realisme socialista, marcadament patriòtiques, com la *Cinquena simfonia*. Parallelament, va mantenir una línia compositiva pròpia, més experimental i menys programàtica. Malgrat que aquesta dicotomia es pot matisar, durant els anys posteriors a la Segona Guerra Mundial el compositor va patir més que mai la persecució del Govern de la URSS contra artistes i intel·lectuals. El febrer de 1948, el Comitè Central del Partit Comunista va condemnar-lo, juntament amb altres compositors, per «negar els principis bàsics de la música clàssica i predicar l'atonalitat, la dissonància i la disharmonia». I van acomiadar-lo del Conservatori de Moscou, on havia treballat fins llavors. Des d'aquell moment, i fins al març de 1953, quan va morir Stalin, Xostakóvitx va anar amb peus de plom.

El 1949, l'any que va compondre el Quartet n. 4 en Re, op. 83 (1949), també va acceptar l'encàrrec de la banda sonora de la pel·lícula propagandística *La caiguda de Berlín*. El Quartet n. 4 en Re, op. 83 (1949), però, és una joia sonora, de quatre moviments graciosos i alhora continguts, que incorpora referències musicals de tradició jueva. Els moviments més destacats són el segon, l'*andantino*, en què flueix un aire elegíac que amplifica el sentit de l'obra, i l'*allegretto* final, amb passatges certament intrigants. Aquest quartet no va ser estrenat fins al 1953, en un programa que també incloïa el Quartet n. 5 en Si b, op. 92 (1952).

El Quartet n. 5, que és un dels quartets més coneguts i ben valorats de la integral de Xostakóvitx, va ser un regal del compositor al Quartet Beethoven, la formació de cambra que li havia estat més fidel i que el 1952 complia trenta anys. Escrit un any abans que la *Desena simfonia*, aquest quartet té una textura molt més simfònica que els anteriors. Per primera vegada, Xostakóvitx presenta un quartet amb tres moviments que s'han d'interpretar sense interrupció. L'*allegro non troppo* inicial, més aviat agressiu, contrasta amb l'*andante*, un moviment lent i ple d'afflicció. El *moderato-allegro* comença suaument, però de seguida recupera la brusquedat rítmica i melòdica del primer moviment, que desemboca finalment en un silenci escruixidor. Aquest quartet, doncs, encarna el tarannà ple de contrastos emocionals que tant caracteritza el compositor.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

LA VANGUARDIA

CATALUNYA
RÀDIO